

- Év vége a mezőgazdaságban**
– **néhány fontos számviteli teendő: adócsökkentési lehetőségek**
– **és mezei leltár**

Agrár füzetek 2008./3.

Tartalom

Év végi zárás az adóoptimalizálás jegyében	3
Mezei leltár: a befejezetlen termelés elszámolása	8
Befejezetlen termelés és mezei leltár	8
Nyilvántartások, bizonylatok	9
Adózás és mezei leltár.....	9
Számviteli politika és a mezei leltár, számviteli elszámolás.....	9

Év végi zárás az adóoptimalizálás jegyében

Kezdjük egy vállalkozói fül számára gyönyörűen hangzó szóval: **adócsökkentés**. Természetesen az adófizetési kötelezettség teljesen legális formáról lesz szó. Az új adó és járulék törvények ugyan nem kényeztetnek el minket a terhek csökkenésével - ezt elsöpörte a gazdasági válság -, de azért még faraghatunk le itt-ott a fizetendő adónkból. Természetesen szigorúan legális módon!

- 1. Menjünk vásárolni! Használjuk ki az értékcsökkenési leírás elszámolásában rejlő lehetőségeket!** Ha vállalkozásunk tervezi olyan tárgyi eszközök beszerzését, amelyek áfa nélküli, egyedi nettó értéke (ha alanyi adómentesek vagyunk, akkor áfával együtt számított bruttó) értéke nem haladja meg a 100 ezer forintot, akkor azt ez év végéig szerezzük be! Az ún. kis értékű tárgyi eszközök beszerzési értékét ugyanis a beszerzés évében egy összegben, költségként el lehet számolni. Év végén már nem érdemes a fenti egyedi értéket meghaladó eszközöket megvásárolni – ha nem muszáj -, mivel értékcsökkenésként csak az üzembe helyezés napjától számított összeget lehet figyelembe venni, és ez csekély összeg az eszköz teljes árához viszonyítva. Például vásárolunk egy termelőeszközt (gépet), nettó 120.000,-Ft értékben, november 22-én. Ugyanezen a napon üzembe is helyezzük. Az értékcsökkenési leírás 14,5%, tervezett maradványérték „0”Ft. Ekkor az elszámolható értékcsökkenési leírás $((120.000 * 0,145) / 365) * 40 \text{ nap} = 1.907,-\text{Ft}$: ennyivel csökken az adózás előtti eredmény.

Ezzel szemben, ha a vásárlást elhalasztjuk a következő év első napjára, az értékcsökkenési leírás 17.400,-Ft. (Még szembetűnőbb a dolog, ha mondjuk december 31-én szerezzük be a példabeli eszközt és üzembe is helyezzük azt, mielőtt elmegyünk a szilveszteri buliba, az értékcsökkenési leírás ebben az esetben 48,-Ft!) Szóval nem mindegy...
- 2. Tartalékoljunk! Fejlesztési tartalékot** képezhetnek a nyereséges vállalkozások, az adózás előtti eredményükből. Ha a fentiek szerint elhalasztottuk a 100.000,-Ft-ot meghaladó tárgyi eszközeink beszerzését, akkor ezekre érdemes tartalékot képeznünk. Ezt az adózás előtti nyereség 50%-ának erejéig, de legfeljebb adóévente 500 millió Ft értékben tehetjük meg. Ennek feltétele az is, hogy év végén az eredménytartalékból lekötött tartalékba vezessük át az elszámolni kívánt fejlesztési tartalék összegét (ténylegesen azonban nem kell elkülöníteni, vagy lekötni ezt a pénzt). Fontos, hogy a fejlesztési tartalék összegét négy adóéven belül fel kell használni beruházásra, különben a fel nem használt tartalékot terhelő társasági adót meg kell fizetni az adóhatóságnak, természetesen késedelmi pótlékkal növelten. Fontos, hogy a fejlesztési tartalék nem fordítható olyan beruházásra, amely tárgyi eszközre nem számolható el vagy nem szabad elszámolni terv szerinti értékcsökkenést (kivéve a műemlék, illetve a helyi egyedi védelem alatt álló épületet, építményt). A Számviteli törvény szerint nem számolható el terv szerinti értékcsökkenés – például – a földterület, a telek (a bányaművelésre, veszélyes hulladék tárolására igénybe vett földterület, telek kivételével), az erdő bekerülési (beszerzési) értéke után, továbbá az üzembe nem helyezett beruházásnál. Viszont - ez a mezőgazdasági vállalkozásokat érinti – nincs akadálya annak, hogy a *tenyészállatok* beszerzésére használják fel a fejlesztési tartalékot. Nagyon fontos, hogy a fejlesztési tartalékból vásárolt, létesített eszközökre (a tartalékból fedezett érték erejéig) értékcsökkenési leírást már nem lehet érvényesíteni (hiszen az kétszeres elszámolást jelentene, hiszen a tartalékot kivontuk az adózás alól, így lényegében egy előrehozott értékcsökkenési leírás elszámolásáról van szó).

3. **Tegyünk rendet! Selejtezzünk!** Nézzük át tárgyi eszköz nyilvántartásunkat: aktiváltunk-e minden, az adott évben beszerzett eszközt, kiállítottuk-e a szükséges nyilvántartólapokat. Ha ezt számítógéppel tesszük, akkor is ellenőrizzük, minden tárgyi eszköz adatait teljes körűen, pontosan rögzítettük-e. Ha akad felesleges, megrongálódott eszközünk, a selejtezésről az év végéig intézkednünk kell, különben csak a következő év eredményével szemben vehetjük az érintett eszközök könyv szerinti értékét - egyéb ráfordításként – adóalapot csökkentő tételként figyelembe! *Fontos, hogy a selejtezésről készüljön jegyzőkönyv*, amely tartalmazza az eszköz azonosító adatait, a selejtezésre okot adó körülményeket, tényeket, és azt, hogy mi lett az eszköz további sorsa: megsemmisítés vagy felhasználás (például a hulladékként visszanyert anyag - például a bútor faanyaga- a termelésben kerül majd felhasználásra vagy esetleg értékesítjük). A hulladékanyagként való készletre vételt, az esetleges eladást is dokumentálni kell. A megfelelő dokumentálás a selejtezési folyamat egészére nézve fontos, például azért is, mert hiányos, szabálytalan dokumentáció esetén az ehhez kapcsolódó, adóalapot csökkentő tételünket nem fogadja el az adóhatóság és ebből adóhiány és bírság, késedelmi pótlék származik.
4. **Használjuk ki a halmozott adókedvezményeket is!** Még mindig a tárgyi eszközöknél tartunk: a beruházási kedvezményt a kis- és középvállalkozások vehetik igénybe. Ha a tárgyévben olyan ingatlant, műszaki berendezést, gépet, járművet szereztek be, amelyet korábban még nem vettek használatba – azaz nem csak a társaság szempontjából új beszerzés, hanem egyáltalán nem volt még használatban az eszköz - , a beruházás értékével csökkenthetik adóalapjukat. Ha az adóévben az ingatlan bekerülési értékét növelő felújítást, bővítést, átalakítást végeztek, akkor ennek értéke, továbbá az adóévben állományba vett, korábban még használatba nem vett, az immateriális javak közt állományba vett szellemi termék bekerülési értéke is csökkenti az adóalapot. Az adóalapot a tárgyalta jogcímen csökkentő összeg nem halódhatja meg az adózás előtti eredményt és nem lehet több, mint 30 millió Ft. Viszont ezekre az eszközökre – aktiválásukat követően - elszámolható értékcsökkenési leírás is. Lényegében tehát egy kétszeres kedvezményről van szó. Ezért is van az, hogy ha ezeket az eszközöket négy éven belül eladják, kivonják a vállalkozásból, esetleg átsorolják készletre vagy üzemkörön kívüli ingatlanok, egyéb berendezések közé átsorolják, vagy az üzembe helyezés nem történik meg a negyedik év végéig, a kedvezmény kétszeresét terhelő adót kell az adóhatóságnak megfizetni, ennek terheivel együtt. Tehát, ha az említett jogcímen 500.ezer Ft-tal csökkentették az adóalapot, akkor 1 millió Ft után kell az adót utólag megfizetni. Ha egy beruházást hitelből fedezett a vállalkozás, akkor a tárgyévi kamatfizetési kötelezettség 40%-át, de legfeljebb 6 millió Ft-ot adókedvezményként vehet figyelembe. Figyelem, ez nem az adózás előtti eredményt csökkenti, hanem a fizetendő társasági adót! E kedvezménnyel a kis- és középvállalkozások élhetnek, és a 2000. december 31-ét követően felvett hitelek beruházási esetében (e körbe tartozik a pénzügyi lízing is). Ha egy adott tárgyi eszközt beruházási hitelből vásárol meg a kis- és középvállalkozásnak minősülő cég, akkor egyrészt kihasználhatja az adózás előtti eredményt csökkentő tételt, elszámolhatja az értékcsökkenést – több év viszonylatában – és élhet a beruházási hitel kamatához kapcsolódó adócsökkentési lehetőséggel.
5. **Művelődjünk, okosodjunk, képezzük magunkat és munkatársainkat!** Ha a vállalkozás tagjai, munkavállalói a társaság tevékenységéhez szükséges képzésen vesznek részt – ideértendő a nyelvi képzés is - , ennek költségeit elszámolhatja költségként, ráadásul az érintett személynek sem lesz emiatt személyi jövedelemadó-fizetési kötelezettsége. Fontos, hogy ennek költségeit a szakképzési hozzájárulás terhére is figyelembe lehet venni.

Ahhoz, hogy az adóévet érintő szakképzési hozzájárulást csökkenthessük az oktatás miatt, a képzés költségeit ki kell fizetnünk az év december 31-ig. Rendelkeznünk kell továbbá tanulmányi szerződéssel, felnőttképzési szerződéssel, továbbá a képzés szervezőjétől akkreditációs tanúsítvánnyal, valamint a regionális munkaügyi központnak is bejelentést kell tennünk a következő év február 15-ig.. A szakképzési hozzájárulás a bérköltség 1,5%-ának megfelelő kötelezettség. Mikro- és kisvállalkozások azt a kötelezettségüket csökkenthetik a képzés összegével, legfeljebb a bruttó kötelezettség 70%-áig. A középvállalkozások esetében a kötelezettség 33%-áig csökkenthető a képzés miatt az egyébként fizetendő hozzájárulás. Ha szakképző iskolának, egyetemnek, főiskolának adunk támogatást, akkor a fizetendő szakképzési hozzájárulás 70%-ának erejéig figyelembe vehetjük a támogatás összegét. Itt is fontos, hogy rendelkezünk minden szükséges dokumentummal, szerződéssel, amit a kapcsolódó rendelet előír, továbbá a támogatást ki is kell fizetnünk az év utolsó napjáig.

6. **Jutalmazunk, ünnepeljük, jótékonykodjunk!** Alkalmazottaink teljesítményét elismerhetjük jutalom fizetésével, de akkor ennek adó- és járulékvonzata is van, így elég költséges megoldás (például egy havi bruttó 160 ezer Ft munkabérral rendelkező munkavállaló esetén, bruttó 70 ezer Ft jutalomként kifizetve a munkaadónak 93 ezer Ft-ba kerül, a dolgozó pedig kevesebb, mint 33 ezer Ft-ot kap kézhez). Ezért érdemes körülnéznünk a béren kívüli juttatások lehetséges formái közt. Ezek közt akad adó- és járulékmentesen, illetve a bérként, jutalomként kifizetett összegnél kedvezőbb terhekkel adható juttatás is. Az *üdülési csekk* a minimálbéren megfelelő összegig (ez jelenleg 69 ezer Ft) adható adó- és járulékmentesen. Fontos, hogy a munkaadó nem csak a vele munkaviszonyban álló személynek adhatja ezt adómentesen, hanem az illető közeli hozzátartozójának is, azaz a házastársának, gyermekének is. Ha az előbbi példában szereplő dolgozónak házastársa és két gyermeke van, akkor 276 ezer Ft értékben kaphatnak üdülési csekket adómentesen, a munkaadónak pedig csak némi ügyintézési költség rakódik erre (ugyanaz az összeg jutalomként kifizetve „szűken” 130 ezer Ft nettó juttatást jelent, a munkaadónak pedig 368 ezer Ft-ba került mindez). Az idén még érvényben van az egyes béren kívüli juttatásokhoz kapcsolódó, évi 400 ezer Ft keretösszeg. A fent említett üdülési csekk is idetartozik. Ha a munkavállaló túllépte ezt a korlátot – illetve év közben kezdődő vagy végződő jogviszony esetén ennek arányos részét - , annak már csak a munkáltatót terhelő adó- és járulékfizetés mellett adható a juttatás, azaz 54% személyi jövedelemadó, 29% TB-járulék és 3% munkaadói járulék növeli a költségeket. Érdemes az SZJA-tv. 1. sz. mellékletében átbogarásznunk az adómentesen adható természetbeni juttatásokat felsoroló részeket. Manapság már a kis cégek is rendeznek - legalább Karácsonykor – üzleti partnereik, dolgozóik számára fogadást, partit, azaz „reprezentálnak”. Ennek költségeit akkor számolhatjuk el adómentesen, ha nem léptük túl az erre vonatkozó korlátot, azaz reprezentációs költségünk nem több éves szinten, az adott évi összes bevételünk 1%-ánál, de legfeljebb 25 millió Ft-nál. Reprezentációnak a juttató tevékenységével összefüggő üzleti, hivatali, szakmai, diplomáciai vagy hitéleti rendezvény, esemény keretében, továbbá az állami, egyházi ünnepek alkalmával nyújtott vendéglátás (étel, ital) minősül. Ideértendő továbbá a vendéglátáshoz kapcsolódó szolgáltatás is (szabadidőprogram, utazás, szállás). Ha vállalkozásunk már túllépte a fent meghatározott keretet, akkor sem kell lemondanunk az év végi koccintásról, csak többbe kerül: a reprezentáció költsége természetbeni juttatásként adózik, azaz 54% személyi jövedelemadó, 29% TB-járulék és 3% munkaadói járulék terheli a céget. Csekély vigasz, hogy ezt csak a következő év májusában kell megfizetnünk... Ha üzleti partnereinket Karácsony, Szilveszter örömére - áraink következő évi emelésén túl- szeretnénk meglepni valamivel, adómentesen maximum 10 ezer Ft-os egyedi értékű

üzleti ajándék átadásával megtehetjük. Az SZJA-törvény fogalmai szerint az üzleti ajándék kategóriájába tartozik a juttató tevékenységével összefüggő üzleti, hivatali, szakmai, diplomáciai, hitéleti kapcsolatok keretében adott termék, nyújtott szolgáltatás, valamint a kizárólag erre szóló utalvány - kivéve az értékpapírt. Az adómentességhez ebben az esetben is kapcsolódik éves korlát: az adómentes üzleti ajándékok kerete nem lehet több, mint az átlagos statisztikai létszám és a társaság személyesen közreműködő tagjainak száma 5 ezer Ft-tal megszorozva. Ha túllépjük e keretet, akkor az ajándék értékét a reprezentáció kapcsán már említett adó- és járulék terheli, melyeket ugyancsak a következő év májusában kell befizetnünk.

Ha közhasznú, kiemelkedően közhasznú szervezetnek, alapítványnak, egyháznak adunk *támogatást*, adóalapunkat is csökkenthetjük, annak ellenére, hogy az erre fordított összeg *nem a vállalkozás érdekében felmerült költségnek* minősül a Tao. tv. szerint. Ezért a támogatás összege adóalap-növelő tételként jelentkezik. Hogy akkor mi a „buli” a jótékonykodásban? Nos, morális értékén túl, az adomány saját összegénél nagyobb mértékű, adóalapot csökkentő kedvezményként számolható el, ha a törvényben preferált szervezetek valamelyikének adjuk a juttatást:

- ☒ közhasznú szervezet, egyház részére adott támogatás és közérdekű kötelezettségvállalás esetén, ennek 100%-a,
- ☒ közhasznú szervezetnek adott tartós adományozás esetében az első teljesítést követő évtől 120%,
- ☒ kiemelkedően közhasznú szervezetnek adott támogatás esetében 150%,
- ☒ kiemelkedően közhasznú szervezetnek adott tartós adományozás esetén az első teljesítést követő évtől 170%

csökkenti az adóalapot. Ennek is van maximuma, a fenti szervezeteknek adott támogatás után legfeljebb a társasági adóalap 25%-ának megfelelő összeget lehet adóalapot csökkentő tételként figyelembe venni, akkor is, ha ettől jelentősebb összegű támogatás nyújtásáról is rendelkezünk az érintett szervezet által kiállított igazolással.

7. **Egyéb lehetőségek.** Ha munkavállalóink közt van olyan személy, aki korábban *munkanélküli* volt (legalább hat hónapig, regisztrált munkanélküliként tartották nyilván), az utána fizetett bérjárulékok összege a foglalkoztatás időtartamára, de legfeljebb 12 hónapig, levonható a társasági adó alapjából. Ennek az is feltétele, hogy az érintett ugyanannál a cégnél, ahol a kedvezményt elszámolják, nem állhatott hat hónapon belül munkaviszonyban, illetve a munkanélküli személy foglalkoztatása óta, illetve azt megelőző hat hónapon belül azonos munkakörben foglalkoztatott dolgozó munkaviszonyát rendes felmondással nem szüntette meg a munkáltató. Ugyancsak csökkenthető az adóalap a munkabért terhelő járulékok összegével – a fentiek szerint-, a sikeres szakmai vizsgát tett *szakképző iskolai tanuló továbbfoglalkoztatása* esetén, valamint ha *szabadságvesztésből szabaduló* személyt alkalmazunk.

A legalább 50%-os mértékben megváltozott munkaképességű munkavállaló foglalkoztatása esetében, a részére kifizetett bér erejéig – de legfeljebb havonta az adóév első napján érvényes minimálbér összegével – csökkenthetjük az adóalapot. Ennek feltétele, hogy a munkáltató átlagos állományi létszáma nem haladja meg a 20 főt.

Ha a létszám meghaladja ezt a korlátot, akkor a foglalkoztatáshoz kapcsolódó kedvezmény nem a társasági adóalapban jelentkezik, hanem a *rehabilitációs hozzájárulás-fizetési kötelezettséget csökkentő tételként* lehet a foglalkoztatottat figyelembe venni.

A vállalkozás által megfizetett *helyi iparűzési adó* összege ugyancsak csökkenti az

adóalapot, legfeljebb az adózás előtti nyereség összegéig, így a veszteséges vállalkozások nem élhetnek e lehetőséggel. Fontos feltétel továbbá, hogy a kedvezmény csak akkor vehető figyelembe, ha az érintett cégnek nincs év végén nyilvántartott köztartozása sem az állami, sem az önkormányzati adóhatóságnál. Ez kőkemény szabály, már ezer forint adótartozás miatt is jogosulatlanak minősül a tárgyalt kedvezmény elszámolása, és adott esetben tetemes adóhiánnyal és ennek következményeivel kell szembenéznünk.

Ne feledkezzünk meg a december 20-ig esedékes adófeltöltési kötelezettségről sem, ez az 50 millió Ft-ot meghaladó árbevételt elért vállalkozások társasági adó, különadó és iparüzési adó fizetési kötelezettségére vonatkozik. Az érintett vállalkozásoknak az említett határidőig az adóévi várható kötelezettségük 90%-ának megfelelő összegre kell kiegészíteniük – feltölteniük- a befizetett adóelőlegeket. Ha nem tartjuk be a határidőt, az adóhatóság késedelmi pótlékon szab ki. Ha pedig nem sikerül pontosan kiszámolnunk azt a bizonyos 90%-ot, akkor mulasztási bírságra számíthatunk: a befizetett adóelőlegek, a feltöltésre befizetett összeg és a tényleges kötelezettség 90%-ának különbözete 20%-a a bírság összege.

A feltöltési kötelezettség az **EVA-alanyokra is vonatkozik.** Számukra a késedelmi pótlékon és a mulasztási bírságon túl azért is „éles a helyzet”, mert a következő évtől elveszíthetik az eva-adóalanyiságukat, ha az év végén adótartozásuk van. A nem megfelelő mértékű feltöltés pedig adóhiányt jelent.

Mezei leltár: a befejezetlen termelés elszámolása¹

Az éves beszámoló elkészítéséhez, az azt megelőző könyvviteli zárathoz, a beszámolót alátámasztó leltár keretében a befejezetlen termelés értékét is meg kell határozni. Mivel ennek pontatlansága az önköltség alakulására és ezen keresztül az adózásra is kihatással van, indokolt az adócsökkentő tényezők mellett e kérdéssel is foglalkozunk.

Befejezetlen termelés és mezei leltár

A számviteli törvény megfogalmazásában a befejezetlen termelés értékelése előállítási költségen történik. A mérleg készítéséhez (általában) az év végén, egy időpontban meg kell állapítani a befejezetlen termelés mérlegértékét is, elszámolásánál az időbeli elhatárolás és a lényegesség számviteli elveit is figyelembe kell venni, a mezőgazdasági tevékenység sajátosságaira figyelemmel.

A mezei leltár azokat a következő év – esetleg évek – növénytermelése érdekében végzett költségeket, ráfordításokat összegzi, amelyek hozamai csak később, a következő évben, esetleg további évek múlva jelennek meg.

A gyakorlati életben az alábbi információkat tartalmazza:

☞ növénytermesztés:

= az őszi szántás, az őszi vetések, egyéb olyan munkák értéke, amelyet a tavaszi vetésű növények érdekében ősszel, illetve a tárgyév december 31-ig elvégeztek,

= szervestrágyázás (ún. hígrágyázás), az őszi műtrágyázás, az évelő pillangós takarmányok, évelő fűmagvak, a gyp, és más szántóföldi évelők telepítésének költségei,

☞ állattartás:

= a keltetőbe berakott tojás értéke

A több üzleti évre kiható adatokat tartalmazó mezei leltárról az élettartam évei közt a tárgyi eszközök értékcsökkenése elszámolásának módszeréhez hasonlóan kell bizonylatot kiállítani. Ebből kiindulva a mezei leltár értékét az érintett üzleti évek közt vagy az élettartam vagy a hozamra gyakorolt hatás alapján *lineárisan* vagy *degresszíven* számolhatjuk el – a vállalkozás döntésétől függően. A számviteli törvény ugyanis csak azt írja elő e kérdésben, hogy a több évre ható termelési költségeket annak megfelelően kell elszámolni, ahogy azok a hozamokra hatnak. (E döntésre azonban a számviteli politikában is ki kell térni.).

A mezei leltár leírását abban az évben kell elkezdni, amelyikben a hozamra először gyakorol hatást. Ebből következően a számla egyenlege év közben a több évre ható munkáknak azt az értékét (hányadát) mutatja, amelyet a következő évben, években kell majd elszámolnunk.

¹ Forrás: Haszon Agrár Magazin 2008/6.,

Miklósné – Siklósi – Simon: A mezőgazdasági vállalkozások számviteli sajátosságai, Saldo Rt/2006.

Nyilvántartások, bizonylatok

- ☒ A mezei leltárt táblánként, analitikus nyilvántartásban kell vezetni, ezzel az előző évi ráfordítás a megfelelő költségviselőre, ágaztara számolható el, akkor is, ha a vetésterv időközben módosul.
- ☒ A mezei leltárról akkor is kell nyilvántartást vezetni, ha a vállalkozás élt azzal a számviteli törvényben adott lehetőséggel, hogy készleteiről, késztermékeiről nem vezet nyilvántartást év közben.
- ☒ Nem csak a tárgyévi növénytermelés érdekében felmerült ráfordításokról kell bizonylatot kiállítani, hanem a következő üzleti évek érdekében felhasznált élő- és holtmunka ráfordítás értékét is ugyanúgy bizonylaton kell rögzíteni.

Határszemle során célszerű ellenőrizni a mezei leltárban szereplő őszi vetések, mélyszántás, telepített pillangósok, rét- és legelőtelepítés minőségi állapotát.

Adózás és mezei leltár

Az adó összegére is komoly hatása van a nem megfelleő - a valóságnál kisebb vagy nagyobb – értékben megállapított mezei leltárnak. Ha a leltárban nem tüntetjük fel a készletek közt azt, amire számoltunk el költséget, az adózás előtti eredményünk a valóságosnál lényegesen kisebb lesz, aminek adóalap-, illetve adóhiány a következménye, és adóbírságot, késedelmi pótlékot von maga után, ha egy esetleges ellenőrzés tárja fel. Önellenőrzés esetében is jelentős terhet okozhat az önellenőrzési pótlék, ha huzamosabb ideig nem derül fény a tévedésre. Mivel a mezei leltár értéke fontos az önköltség számításának szempontjából is, a valóságosnál kisebb vagy nagyobb érték indokolatlanul alacsony árakat (és árbevétel), illetve versenyképességünk árképzésnek betudható csökkenését is okozhatja.

Számviteli politika és a mezei leltár, számviteli elszámolás

A számviteli politikában a mezei leltárral kapcsolatban az alábbiakra kell kitérnünk.

- a) A leírás megkezdésének időpontja – például a teljesítés éve vagy a telepítést követő év,
- b) Az elvégzett munkák értékének termelési költségként az egyes években elszámolandó hányadát,
- c) a leírás időtartamát.

Fentiekhez kapcsolódóan a Befejezetlen termelés (23.) számlacsoporton belül célszerű megnyitnunk az alábbi számlákat:

= 231. Mezei leltár

= 232. Főtevékenység egyéb befejeztelen termelése

= 233. Egyéb tevékenység befejeztelen termelése

Természetesen, ha az „egyéb” tevékenységün összetett, nincs akadály annak, hogy a 233. számlát alábontsuk alszámlákra – az ésszerűség és a használhatóság keretein belül - vagy további számlákat nyissunk meg a számlacsoporton belül (231-234.) . Egyeztetésekkor ez sokat segíthet, még ha elsőre „macerásnak” is tűnik.

Elsődleges költségnem, másodlagos költséghely, költségviselő elszámolás esetén az elszámolás a következő:

A következő évi növénytermesztés költségeinek elszámolása:

T 51 -57. Költségnekem

K 1-4. Eszközök, források

és

T 718. Következő évek növénytermelésének költsége

K 59. Költségnem átvezetési számla

Amennyiben a folyó évben telpített évelőkből még a folyó évben betakarított hozam keletkezik (például zöldtakarmány, széna)):

T 251. Késztermékek

K 581. Saját termelésű készletek állományváltozása

és

T 59. Költségnem átvezetési számla

K 7918. Következő évek növénytermelésének hozama

A közvetlen költség számlák év végi zárlat során történő rendezése másodlagosan:

T 7918. Következő évek növénytermelésének hozama

K 718. Következő évek növénytermelésének költsége

A következő évek növénytermelése érdekében ténylegesen felmerült közvetlen költségek átvezetése:

T 23(1) Mezei leltár (befejezetlen termelés)

K 581. Saját termelésű készletek állományváltozása

és

T 59. Költségnem átvezetési számla

K 7918. Következő évek növénytermelésének hozama

Következő évben a folyó évben felhasznált befejezetlen termelés értéke:

T 581. Saját termelésű készletek állományváltozása

K 23(1) Mezei leltár (befejezetlen termelés)

és

T 711. Folyó évi növénytermelés költsége

K 59. Költségnem átvezetési számla

Ehhez a tételhez költségnem elszámolás nem tartozik. A mezőgazdaságban a költségegyeztetés során a két költségkör között eltérést okoz a befejezetlen termelés következő évben a költségek közé visszavezetett összege, mert ez nem kerül ismét elszámolásra a költségnevek között. Ennek ellenére a saját termelésű készletek állományváltozásának egyezősége miatt szükséges korrekciót is végre kell hajtani.

Elsődleges költséghely, költséviselő, másodlagos költségnem elszámolás

A következő évi növénytermesztés költségeinek elszámolása:

T 718. Következő évek növénytermelésének költsége

K 1-4. Eszközök források

és

T 51-57. Költségnevek

K 59. Költségnem ellenszámla

T 23(1). Mezei leltár

K 581. Saját termelésű készletek állományváltozása

és a folyó évben betakarított hozam (például széna, zöldtakarmány):

T 251. Késztermékek

K 581 Saját termelésű készletek állományváltozása

Amennyiben a folyó évben telepített évelőkből még a folyó évben betakarított hozam keletkezik (például zöldtakarmány, széna):

T 251. Késztermékek

K 7918. Következő évek növénytermelésének hozama

és

T 59. Költségnem ellenszámla

K 581. Saját termelésű készletek állományváltozása

A közvetlen költség számlák év végi zárlat során történő rendezése:

T 7918. Következő évek növénytermelésének hozama

K 718. Következő évek növénytermelésének költsége

A következő évek növénytermelése érdekében ténylegesen felmerült közvetlen költségek

átvezetése:

T 23(1) mezei leltár (befejezetlen termelés)
K 7918. Következő évek növénytermelésének hozama

és

T 59. Költségnem ellenszámla
K 581. Saját termelésű készletek állományváltozása

Következő évben a folyó évben felhasznált befejezetlen termelés értékének könyvelése:

T 711. Folyó évi növénytermelés költsége
K 23(1) Mezei leltár (befejezetlen termelés)

és

T 581. Saját termelésű készletek állományváltozása
K 59. Költségnem ellenszámla

Ehhez a tételhez költségnem elszámolás nem tartozik. A mezőgazdaságban a költségegyeztetés során a két költségkör között eltérést okoz a befejezetlen termelés következő évben a költségek közé visszavezetett összege, mert ez nem kerül ismét elszámolásra a költségnek között. Ennek ellenére a saját termelésű készletek állományváltozásának egyezősége miatt szükséges korrekciót is végre kell hajtani.

Fontos, hogy abban az esetben, ha *elemi kár* éri a befejezetlen termelést, akkor annak összegét a 86. Egyéb ráfordítás számlacsoportba kell könyvelnünk.

Káresemények miatti speciális elszámolás a kár mértékének megfelelően, elsődleges költségnem, másodlagos költséghely, költségviselő elszámolás esetén:

T 2. Káresemények miatti technikai számla
K 582. Saját előállítású eszköz aktivált értéke

és

T 866. Értékvesztés
K 2. Káresemények miatti technikai számla

és

T 59. Költségnem átvezetési számla
K 7918. Következő évek növénytermelésének hozamai

Káresemények miatti speciális elszámolás a kár mértékének megfelelően, elsődleges költséghely, költségviselő, másodlagos költségnem elszámolás esetén:

T 2. Káresemény miatti technikai számla

K 7918. Következő évek növénytermelésének hozamai

és

T 866. Értékvesztés

K 2. Káresemény miatti technikai számla

és

T 59. Költségnem ellenszámla

K 582. Saját előállítású eszköz aktivált értéke

Megtörténhet, hogy az időjárás kedvezőtlen, vagy a vállalkozás munkaerő -, illetve szervezési problémái miatt a tárgyévben nem tudja betakarítani a növények egy részét. Ekkor is a Mezei leltár számlára kell könyvelnünk, de azon belül egy elkülönített számlát - például 2329 – Mezei leltár – termény megjelöléssel kell elkülönítenünk a be nem takarított növények értékét.

A már termő, évelő kultúráknál a folyó évi termelés betakarítása után felmerült növényápolási költségeket a következő év termelése érdekében felmerült költségként számoljuk el, az év végén pedig mezei leltárként mutatjuk ki.

A vállalkozás a több évre kiható ráfordítások elszámolásának arányát – az évenként elszámolt hányadot – számviteli politikájában határozza meg, számlarendjében rögzíti az elszámolás módját.

Gyakorlati tapasztalatok szerint a ráfordítások elszámolásának üteme az alábbi:

több évre vegyszeres gyomirtás

- az 1. évben 60%,
- a 2. évben 40% költséget célszerű elszámolni az érintett növény költségeként.

Három évre ható szervestrágyázás esetén a költségek

- 50%-a az 1. évben,
- 35%-a a 2. évben,
- 15%-a a 3. évben

kerül elszámolásra.

Rét- és legelőtelepítés költségét a vállalkozások 10 év alatt, évente egyenlő arányban számolják el a vállalkozások.

A lucernatelepítés, a füveshere és a fűmag telepítésének költségeit három év alatt számolják el az érintett vállalkozások, évente azonos mértékben, azaz 33,33% -ot évente.

A számócatelepítés költségeit a vállalkozások általában két év alatt, egyenlő részletekben számolják el.